

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра акушерства і гінекології

Силабус навчальної дисципліни

**«Планування сім'ї та підтримка
репродуктивного та сексуального здоров'я»**

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3,0 кредитів ЄКТС.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра акушерства і гінекології. Аудиторії кафедри акушерства і гінекології м. Одеса, вул. Пастера, 9
Викладач (-і)	Павловська О.М. доцент, к. мед. н. Лавриненко Г.Л., к.мед.н, доцент Шевченко О.І., к.мед.н, асистент
Контактна інформація	Довідки за телефонами: (048) 723-29-01 кафедра акушерства і гінекології Лавриненко Ганна Леонідівна, завуч кафедри 067-484-34-49 Е-mail: < hanna.lavrynenko@onmedu.edu.ua > Очні консультації: з 14.00 до 17.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи Онлайн - консультації: з 16.00 до 18.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметвивчення дисципліни – особливості консультування з питань планування сім'ї та підтримки репродуктивного та сексуального здоров'я, формування вмінь підбору сучасного методу контрацепції відповідно до періодів життя жінки, складання обсягу обстеження подружньої пари при неплідному шлюбі, відпрацювання комунікативних навичок.

Мета дисципліни: Опанування і закріплення теоретичних знань здобувачем першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та формування елементів професійних компетентностей з акушерства та гінекології в галузі «Планування сім'ї та підтримки репродуктивного та сексуального здоров'я».

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра акушерства і гінекології

Завдання дисципліни:

1. Проведення консультування з питань планування сім'ї та підтримки репродуктивного та сексуального здоров'я.
2. Складання плану лабораторних та інструментальних досліджень перед прийняттям рішення щодо використання конкретного методу контрацепції та обстеження подружньої пари при неплідному шлюбі.
3. Формування вмінь підбору сучасного методу контрацепції відповідно до періодів життя жінки та сучасних принципів і методів лікування жіночої безплідності.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати: Проблеми та ризики репродуктивного здоров'я. Ризики сексуального здоров'я. Медичні критерії прийнятності ВООЗ для використання контрацепції; методи контрацепції для окремих категорій населення. Проблеми неплідності в шлюбі.

Вміти:

- Проводити суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані дані (за списком 1).
- Проводити діагностику згідно спеціалізації: виявляти та оцінювати проблеми пацієнта.
- Належно виконувати медичні маніпуляції (за списком 3) з метою забезпечення особистої гігієни пацієнта.
- Визначати перелік необхідних клініко-лабораторних та інструментальних досліджень та оцінювати їх результати (списком 8).
- Проводити консультування з питань планування сім'ї та підтримки репродуктивного та сексуального здоров'я.
- Проводити оцінку пацієнтки, та необхідне обстеження перед використанням контрацептивного засобу; демонструвати вміння проведення консультування з питань репродуктивного здоров'я та планування сім'ї.
- Обґрунтовано формулювати та довести до пацієнтки, родичів та фахівців рекомендації щодо вибору методу контрацепції; надавати необхідну інформацію про зміни в організмі жінки під час використання контрацептивного засобу.
- Проводити консультування з питань обстеження подружньої пари при неплідному шлюбі.
- Використовувати навички комунікації та клінічного обстеження пацієнта.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання

Дисципліна буде викладатися у формі лекцій та практичних занять, організації самостійної роботи здобувача.

Методи навчання

Лекції

Практичні заняття: бесіда, рольові ігри, вирішення клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок консультування пацієнтів з питань планування сім'ї та підтримки репродуктивного та сексуального здоров'я, відпрацювання навичок проведення оцінки пацієнтки та призначення необхідного обстеження перед використанням

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра акушерства і гінекології

контрацептивного засобу; відпрацювання навичок проведення оцінки результатів основного та додаткового обстеження при неплідності, визначення тактики ведення пацієнток з різними формами неплідності

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Репродуктивне та сексуальне здоров'я.

Репродуктивне здоров'я; проблеми та ризики. Батьківство та материнство. Складові здоров'я. Здоровий спосіб життя. Соціальне здоров'я. Типи сім'ї.

Сексуальне здоров'я. Етапи формування сексуальності. Ризики сексуального здоров'я. Сексуальні розлади у чоловіків та жінок.

Тема 2. Аборт, його ускладнення. Морально-етичні аспекти.

Види та терміни абортів. Морально-етичні аспекти проведення абортів. Правові підстави проведення штучного переривання вагітності. Медичні показання до переривання вагітності. Ускладнення штучного абортів.

Тема 3. Планування сім'ї.

Основи консультування. Переваги консультування. Етапи консультування з планування сім'ї. Медичні критерії прийнятності використання методів контрацепції ВООЗ. Оцінка пацієнтки. Підтримка репродуктивного та сексуального здоров'я.

Тема 4. Сучасні методи контрацепції

Класифікація сучасних методів контрацепції.

Бар'єрна контрацепція, внутрішньоматкові контрацептиви, методи розпізнавання фертильності (природні методи), добровільна хірургічна стерилізація: класифікація, механізм дії, переваги, недоліки, правила використання контрацептивів.

Тема 5. Гормональна контрацепція.

Гормональна контрацепція: класифікація, механізм дії, переваги, недоліки, правила використання гормональних контрацептивів.

Типи невідкладної контрацепції, показання до застосування, режим використання.

Тема 6. Контрацепція для жінок різних вікових категорій.

Особливості консультування сексуально активних осіб до 18 років. Методи контрацепції для підлітків.

Особливості консультування жінок у перименопаузальному періоді. Особливості перебігу «перехідного» періоду жінки. Методи контрацепції для жінок, які наближаються до менопаузи.

Тема 7. Післяпологова та післяабортна контрацепція.

Особливості консультування в післяпологовому періоді. Методи контрацепції у післяпологовому періоді. Метод лактаційної аменореї.

Особливості консультування жінок після абортів. Методи контрацепції у післяабортному періоді.

Тема 8. Контрацепція для жінок з екстрагенітальною патологією.

Особливості консультування жінок з екстрагенітальною патологією. Складання плану обстеження жінки перед початком використання контрацепції, виходячи із особливостей її патологічного стану. Методи контрацепції для жінок з екстрагенітальною патологією.

Особливості консультування жінок з ВІЛ. Методи контрацепції у жінок з ВІЛ.

Тема 9. Неплідний шлюб.

Причини жіночої та чоловічої безплідності. Обстеження подружньої пари при неплідному шлюбі. Сучасні принципи і методи лікування жіночої безплідності.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра акушерства і гінекології

Тема 10. Допоміжні репродуктивні технології (ДРТ).

Показання та протипоказання для проведення запліднення in vitro. Обсяг обстеження осіб, щодо яких проводяться лікувальні програми ДРТ. Етапність проведення запліднення in vitro. Порядок застосування ДРТ з метою збереження фертильності. Методики ДРТ.

Тема 11. Допомога жінкам, які пережили насильство.

Типи насильства з боку інтимного партнера (НІП). Надання першої допомоги (методика "LIVES"). Клінічне ведення випадків згвалтування (покроковий алгоритм).

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Акушерство і гінекологія: у 2-х книгах. - Книга 2. Гінекологія: підручник (ВНЗ III-IV: р.а.) / за ред. В.І. Грищенка, М.О. Щербини, Б.М. Венцківського - К.: Медицина, 2020.- 376 с.
2. Планування сім'ї та контрацепція: навчальний посібник / В.І. Бойко, Н.В. Калашник, А.В. Бойко та ін.; за заг. ред. д-ра мед. наук, проф. В.І. Бойка. – Суми: Сумський державний університет, 2018. – 223 с.
3. Репродуктивне здоров'я та планування сім'ї: підручник / В.Б. Самойленко, Г.Г. Рой, В.В. Мисік; за заг. Ред. В.І. Литвиненка. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 216с.
4. Клінічне акушерство та гінекологія: навч. посіб.: пер. 4-го англ. вид. / Браян А. Магован, Філіп Оуен, Ендрю Томсон; наук. ред. пер. Микола Щербина. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – X, 454 с.
5. Безплідність у шлюбі: навч. посібник для студ. вищ. мед. навч. закл. III-IV р. акр. – Х.: ХНМУ, 2014. – 126 с.
6. Медичні критерії прийнятності для використання методів контрацепції: 5 –е видання. Методичні рекомендації. - Geneva: World Health Organization; 2015.
7. Oats, Jeremy Fundamentals of Obstetrics and Gynaecology [Text]: Liewellyn-Jones Fundamentals of Obstetrics and Gynaecology / J.Oats, S.Abraham. – 10th ed. – Edinburgh [etc.]: Elsevier, 2017. – VII, 375 p.
8. Dutta, Durlav Chandra. D. C. Dutta's Textbook of Gynecology including Contraception / D.C. Dutta; ed/ Hiralal Konar. – 7th.ed. – New Delhi: Jaypee Brothers Medical Publishers, 2016. – XX, 574 p.
9. Наказ МОЗ України №59 від 21.01.2014 «Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Планування сім'ї».
10. Наказ МОЗ України №787 від 09.09.2013 (із змінами) «Про затвердження Порядку застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні».

Додаткова:

1. Гінекологія: підручник / В.К. Ліхачов. – 2-ге вид., оновл. - Вінниця: Нова Книга, 2021. – 680 с.
2. Посібник з контрацепції / Sex og samfunn та Університет Осло / Осло, грудень 2022. – 28 с.
3. Планування сім'ї: універсальний посібник для постачальників послуг із планування сім'ї. Оновлене 3-тє видання 2018 р. Копенгаген: Європейське регіональне бюро ВООЗ; 2021.
4. Збірник ситуаційних задач та тестових завдань з гінекології: навчальний посібник / А. Г. Волянська, Г. Л. Лавриненко, Н. А. Бикова та ін.; за ред. проф. І. З. Гладчука. – Одеса: Олді+, 2024. – 310 с.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра акушерства і гінекології

5. Клінічне ведення випадків згвалтування і насильства з боку інтимного партнера: Розробка протоколів для використання в умовах гуманітарної кризи. Копенгаген: Європейське регіональне бюро ВООЗ; 2024.

Електронні інформаційні ресурси

1. <https://www.cochrane.org/> - Cochrane / Кокрейнська бібліотека
2. <https://www.acog.org/> - Американська Асоціація акушерів та гінекологів / The American College of Obstetricians and Gynecologists
3. <https://www.uptodate.com> – UpToDate
4. <https://online.lexi.com/> - Wolters Kluwer Health
5. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/> - Національний центр біотехнологічної інформації / National Center for Biotechnology Information
6. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/> - Міжнародна медична бібліотека / National Library of Medicine
7. <https://www.thelancet.com/> - The Lancet
8. <https://www.rcog.org.uk/> - Королівська Асоціація акушерів та гінекологів / Royal College of Obstetricians & Gynaecologists
9. <https://www.npwh.org/> - Практикуючі медсестри з охорони здоров'я жінок / Nurse practitioners in womens health
10. <http://moz.gov.ua> – Міністерство охорони здоров'я України
11. www.ama-assn.org – [Американська медична асоціація](http://www.ama-assn.org) / [American Medical Association](http://www.ama-assn.org)
12. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
13. www.dec.gov.ua/mtd/home/ - [Державний експертний центр МОЗ України](http://www.dec.gov.ua/mtd/home/)
14. <http://bma.org.uk> – Британська медична асоціація
15. www.gmc-uk.org - [General Medical Council \(GMC\)](http://www.gmc-uk.org)
16. www.bundesaerztekammer.de – Німецька медична асоціація
17. www.euro.who.int - Європейське регіональне бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю:

- усний контроль: індивідуальне опитування за питаннями відповідної теми;
- письмовий контроль: оцінювання розв'язання ситуаційних завдань, оцінювання виконання індивідуального завдання;
- тестовий контроль: оцінювання виконання тестових завдань за темами.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
--------	---------------------

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра акушерства і гінекології

Відмінно «5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє навички проведення консультування з питань планування сім'ї та підтримки репродуктивного і сексуального здоров'я та правильного призначення лабораторних та інструментальних досліджень перед використанням контрацептивного засобу, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Добре «4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє навички проведення консультування з питань планування сім'ї та підтримки репродуктивного і сексуального здоров'я та правильного призначення лабораторних та інструментальних досліджень перед використанням контрацептивного засобу з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє навички проведення консультування з питань планування сім'ї та підтримки репродуктивного і сексуального здоров'я та правильного призначення лабораторних та інструментальних досліджень перед використанням контрацептивного засобу з суттєвими помилками.
Незадовільно«2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє навички проведення консультування з питань планування сім'ї та підтримки репродуктивного і сексуального здоров'я та правильного призначення лабораторних та інструментальних досліджень перед використанням контрацептивного засобу.

Форми і методи підсумкового контролю: диф.залік.

До диф.заліку допускається здобувач, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота:

- самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять;
- самостійне виконання індивідуального завдання, підготовка рефератів для захисту індивідуального завдання.

Критерії оцінювання індивідуального завдання (рефератів)

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра акушерства і гінекології

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Індивідуальне завдання та презентація виконані самостійно та оригінально, оформлення відповідає вимогам, завдання повністю розроблене за пропонованою структурою; здобувач вільно презентує матеріал; зміст презентації не перевантажений слайдами з текстовим матеріалом; здобувач формулює самостійні ґрунтовні судження, які підкріплені фактичними доказами, інформація на слайдах подана переважно схематично із використанням самостійно розроблених схем, малюнків, графіків, містить посилання на джерела, які відповідно оформлені та є актуальними.
Добре «4»	Індивідуальне завдання та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам, завдання розроблене за пропонованою структурою із незначними порушеннями; аналіз самостійний, але містить незначні неточності; здобувач добре пояснює матеріал, формулює самостійні висновки; інформація у презентації подана переважно із використанням самостійно розроблених схем, малюнків, графіків, містить посилання на джерела, які відповідно оформлені та є актуальними.
Задовільно «3»	Індивідуальне завдання та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам із незначними порушеннями, завдання частково розроблене за пропонованою структурою; аналіз лише теоретичний, описовий та містить неточності; здобувач пояснює матеріал не впевнено, формулює лише загальні висновки (або взагалі не може їх сформулювати), інформація у презентації подана з посиланням на джерела, однак вони оформлені із помилками.
Незадовільно «2»	Індивідуальне завдання не виконано. Не зараховуються індивідуальні завдання та презентації, які виконані не самостійно або запозичені з мережі Інтернет.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра акушерства і гінекології

технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);

- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання індивідуального опитування, виконання тестових завдань, оцінки за розв'язання ситуаційних завдань, виконання індивідуального завдання, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (тестових завдань, ситуаційних завдань, індивідуального завдання, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові ситуаційні завдання, індивідуальні завдання, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнь:

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються. Запізнення на заняття – не припустимі. Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Використання будь-яких мобільних пристроїв заборонено. При порушенні даного пункту здобувач має покинути заняття та в журналі викладач ставить «нб», яку він повинен відпрацювати у загальному порядку.

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.